

Demokratia- ja julkisoikeusosasto

Halitussihteeri Maria Soininen

Muistio

Liite 1

29.1.2021

Viittomakieliasioiden neuvottelukunnan asettaminen toimikaudelle 11.2.2021-10.2.2025

1 Tausta ja tehtävät

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaan perustetaan laaja-alainen viittomakieliasiain neuvottelukunta arvioimaan viittomakielilain ja viittomakielisten perusoikeuksien sekä yhdenvertaisuuden toteutumista.

Valtioneuvoston asetus viittomakieliasioiden neuvottelukunnasta (690/2020) hyväksyttiin 8.10.2020 ja tuli voimaan 1.11.2020.

Valtioneuvoston asetuksen 1 §:ssä säädetään viittomakieliasioiden neuvottelukunnan tarkoituksesta sekä sen asettamisesta seuraavasti:

Viittomakielilain (359/2015) tavoitteiden toteutumisen arvioimista varten ja suomalaista ja suomenruotsalaista viittomakieltä käyttävien yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja perusoikeuksien edistämiseksi on oikeusministeriön yhteydessä viittomakieliasioiden neuvottelukunta.

Valtioneuvosto asettaa neuvottelukunnan neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Valtioneuvoston asetuksen 2 §:n mukaan neuvottelukunnan tehtävänä on:

- 1) edistää vuoropuhelua ja yhteistyötä viittomakieltä käyttävien ja viranomaisten välillä;
- 2) edistää viittomakieltä käyttävien yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja muiden perusoikeuksien toteutumista;
- 3) toimia asiantuntijaelimenä antamalla lausuntoja sekä tekemällä esityksiä ja aloitteita;
- 4) seurata ja arvioida viittomakielilain sekä viittomakieltä käyttävien yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja muiden perusoikeuksien toteutumista.

Oikeusministeriön asettama viittomakielen yhteistyöryhmä on käsitellyt valtioneuvoston piirissä ajankohtaisia viittomakieleen liittyviä asioita ja varmistanut hyvää tiedonkulkua keskeisten toimijoiden välillä. Viittomakielen yhteistyöryhmiä on asetettu korkeintaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan vuodesta 2015 lähtien. Vuosille 2019-2020 asetetun viittomakielen yhteistyöryhmän toimikausi päättyi 31.12.2020. Tarkoitus on, että viittomakieliasioiden neuvottelukunta jatkaa viittomakielen yhteistyöryhmän työtä.

Tarkoituksena on, että valtioneuvosto asettaisi 11.2.2021 viittomakieliasioiden neuvottelukunnan toimikaudeksi, joka päättyisi 10.2.2025.

2 Kokoonpano ja toiminnan järjestäminen

Neuvottelukunnan kokoonpanosta säädetään valtioneuvoston asetuksen (690/2020) 3 §:ssä. Neuvottelukunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja vähintään kuusi muuta jäsentä. Kullakin jäsenellä puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa lukuun ottamatta on henkilökohtainen varajäsen.

Neuvottelukunta koostuu ministeriöiden, muiden viranomaisten ja kansalaisyhteiskunnan edustajista.

Neuvottelukunnassa on kansalaisyhteiskunnan edustajia suomalaista viittomakieltä käyttävien järjestöistä ja suomen-ruotsalaista viittomakieltä käyttävien järjestöistä.

Neuvottelukunta voi kutsua pysyviä tai tilapäisiä asiantuntijoita sekä tarpeen mukaan kuulla myös muita asiantuntijoita.

Valtioneuvoston asetuksen taustamuistiossa (25.9.2020) todetaan, että viittomakieliasioiden neuvottelukunta kokoaa yhteen viittomakieltä käyttävien edustajia, viranomaisia ja muita asiantuntijoita. Taustamuistiossa todetaan myös muun muassa seuraavaa: ”Neuvottelukunnan on tarkoitus olla asiantuntijaelin. Oikeusministeriön toimikaudelle 27.5.2019-31.12.2020 asettamassa viittomakielten yhteistyöryhmässä on edustajia oikeusministeriöstä, opetus- ja kulttuuriministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä ja valtiovarainministeriöstä. Ministeriöt ovat keskeisiä toimijoita viittomakielisten kannalta ja pyrkimyksenä on jatkaa hyväksi havaittuja toimintatapoja. Jäseninä kansalaisyhteiskunnasta ovat Kuurojen Liitto ry, Finlandssvenska teckenspråkiga rf ja Suomen kuurosokeat ry, jotka ovat myös olleet mukana viittomakielten yhteistyöryhmässä. Neuvottelukunta voi kutsua asiantuntijoiksi esimerkiksi muiden järjestöjen edustajia, Kuntaliiton edustajan, erityisvaltuutettuja, eduskunnan viittomakielten verkoston edustajan ja viittomakielen tutkimuksen edustajia.”

Nyt asetettavan viittomakieliasioiden neuvottelukunnan jäseninä olisivat samat tahot, jotka ovat olleet mukana viittomakielen yhteistyöryhmässä: oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, valtiovarainministeriö, Kuurojen Liitto ry, Finlandssvenska teckenspråkiga rf ja Suomen Kuurosokeat ry. Näiden lisäksi neuvottelukunnassa olisi jäsen myös liikenne- ja viestintäministeriöstä.

Valtioneuvoston asetuksen (690/2020) 4 §:ssä säädetään viittomakieliasioiden neuvottelukunnan toiminnan järjestämisestä. Säännöksen mukaan neuvottelukunnalla on pääsihteeri, jonka oikeusministeriö määrää. Neuvottelukunnalla voi olla myös muita sihteereitä. Neuvottelukunta laatii toimintasuunnitelman ja toimintakertomuksen vuosittain. Neuvottelukunta päättää muista toimintansa järjestämisestä koskevista menettelytavoistaan. Neuvottelukunnalla voi olla jaostoja asioiden valmistelua varten.

3 Neuvottelukunnan kokoonpano toimikaudelle 11.2.2021-10.2.2025

Viittomakieliasioiden neuvottelukunnan kokoonpanoksi toimikaudelle 11.2.2021-10.2.2025 ehdotetaan seuraavaa:

Puheenjohtaja:

kieliasianneuvos, yksikön päällikkö Corinna Tammenmaa, oikeusministeriö

Varapuheenjohtaja:

toiminnanjohtaja Markku Jokinen, Kuurojen liitto ry

Jäsenet ja varajäsenet:

johtaja Jaska Siikavirta, sosiaali- ja terveysministeriö

varajäsenenä hallitusneuvos Pirjo Kainulainen, sosiaali- ja terveysministeriö

opetusneuvos Marjo Vesalainen, opetus- ja kulttuuriministeriö

varajäsenenä johtaja Jari Rajanen, opetus- ja kulttuuriministeriö

neuvotteleva virkamies Markku Mölläri, valtiovarainministeriö

varajäsenenä finanssineuvos Johanna Nurmi, valtiovarainministeriö

johtava asiantuntija Päivi-Maria Virta, liikenne- ja viestintäministeriö
varajäsenenä neuvotteleva virkamies Mikael Åkermarck, liikenne- ja viestintäministeriö

johtaja Kaisa Alanne, Kuurojen liitto ry
varajäsenenä Arttu Liikamaa, Kuurojen liitto ry

toiminnanjohtaja Magdalena Kintopf-Huuhka, Finlandssvenska teckenspråkiga rf
varajäsenenä puheenjohtaja Robin Hänninen, Finlandssvenska teckenspråkiga rf

toiminnanjohtaja Risto Hoikkanen, Suomen Kuurosokeat ry
varajäsenenä järjestöpäällikkö Taru Kaaja, Suomen Kuurosokeat ry

4 Tasa-arvolaki

Neuvottelukunnan esitetty kokoonpano täyttää naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:n 1 momentin vaatimukset.

5 Taloudelliset vaikutukset

Neuvottelukunnan kustannukset maksetaan momentilta 25.01.01 (oikeusministeriön toimintamenot).